

5B:3

POMPONII BRVNELLI

In festum diem Sanctae Mariae ad Niues

ORATIO.

VANTVS mihi patet campus, in quo mea haec excurrere atque exultare possit oratio, Praesules amplissimi, atque optimi & ornatissimi Auditores, quam vberem atque immensam dicendi vim affert hodiernus hic dies; tantus dicendi timor inijcitur, tamque me copia inopem facit; quum mihi sit breuissimo temporis curriculo perorandum. Quis enim, qui summam videat aestuantium appetitionum molem, humanarum perturbationum flammam, ardentes cupiditatum faces, quas summo conatu funestissimi hostes in perniciem nostram contorquent, debilitari, frangi, extingui, in summis aestiui temporis iniurijs, e caelo delapsis diuinitus niuibus; diuinam beneficentiam nō agnoscat, diuina munera non suspiciat, non quamlongissima & ornatissima oratione celebret, exornet, amplificet? Verumtamen detur haec mihi venia, vt paucis multa complectar, dum Deum Optimum Maximum precor, vt me, qui non aetate, non consilio, non scientia valeo, sancti spiritus afflatu paullulum excitatum, ita desertum reddat, vt vel tacitus res admirandas queam animorum vestrorum sensibus repraesentare. Age vero quid Ioanni patritio delibe-

ranti, qua ratione tandem suis opibus Mariae Virgini gratificari posset, ad templum Virgini extruendum potuit commodius per visum obijcere diuina illa prouidentia, quam Esquilias niue conspergendas? Quid enim esse candidius potest, quid purius, quid aspectui gratius? At magna quidem res est, quae ex huius mirificae niuis indicio mihi sane videatur existere. Virginis illius profecto, Virginis, quae Deum hominem peperit, nulla vmquam ex parte violata, consilio ac significatione, integerrimi viri diuitiae fuerant erogandae. Templum illa sibi, niue aestiuo calore praeter naturam coacta, humanis exaedificandum viribus indicauit. Ergo diuinus accedit nutus, afflat spiritus ille, qui cum patre & filio ab omni aeuo regnauit, in omne aeuum perpetuo regnaturus. Deligitur locus idoneus, & in altitudinem collis porrectus, vbi e templo, tamquam ex altissima specula, te, Roma, Virgo, te, inquam, Roma, obseruaret in primis orbis terrarum, vrbiumque reginā Dei mater ac caeli regina: te ferret in oculis assidue, te spectaret studiosissime, volentem tamen, non recusantem, non tergiuersantem. Idem Liberio Optimo Maximoque Pontifici, quod Ioanni Patritio per quietem significatur. O diuinam amoris amplitudinem, o immēsam diuinitatis facem, o caeleste, & ante hoc tempus inauditum munus, quod e caelo delapsum, nouam in terris, & Romae sedem caeli reginae descripsit. Virginem illam Dei parentem facultatibus suis colendam putat amplissimus ille vir, vir, inquam, ille animi excelsi, magnifici, religiosi. Collustratum ad templi aedificium locum, effusa niue, sibi deposcit Virgo, atque Virgini templum prope niueum delegit Deus, qui niueo Virginis fuerat lacte altus & enutritus. Tu Virgo, tu eadem mater Christi, tu mater Dei & hominis: tu profecto humani generis solatium, pax, triumphus: tu summa ac sapientissima rerum humanarum patrona, & fautrix, solum, quod templum tibi sustineret, tuo praecipuo illo signo obsignatum esse voluisti. Quid enim aliud declaret, quid indicet huiusmodi signum, nisi integritatis pudicitiaeque virgineae simul, ac maternae splen-

ſplendorem? Et ſane, quid illa purius? Et macula non eſt in te. quid foecundius? Et genuiſti puerpera Regem. quid beatius? Et peperiſti Deum & hominem. quid praeſtantius? At deliciae tuae eſſe cum filijs hominum. O ſignum de caelo amplißimum, praeter omnium expectationem, de repente in terras, atque in vrbem delatum: imo vero ad humanae beatitudinis ſpem ſublatum: erectum ad aeternitatis bona recuperanda. Contuemini, Auditores, animis veſtris, intendite cogitationes, reuocate mentes, cernite nitorem, quo locum illum ſpiritus diuinus conſperſit, condecorauit, ornauit. Traducamus in nos ſingillatim tantum, tam admirandum, tam illuſtre myſterium. Non me latet neminem eſſe veſtrum, quin ſe Mariae Virginis, atque adeo ipſius Dei, Virginis inſtar, quae Dei templum re ipſa facta eſt, effici voluerit, & exoptarit. At cui tamdem id facillime ex animi ſententia contigerit? Quicunque profecto ſe nouerit corpore animoque conſtare, ea tamen lege, vt per illuſtriores animi vires, ad Deum in ſublime ferri poſſit: verumtamen per corporis graue pondus deorſum ſe varie deijci ſentiat, ac deturbari: atque, dum vehementioribus perturbationum aeſtibus, primi ſibi parentis labe iniectis, miſere incenditur, candidae integritatis luce refrigeretur aeque, atque illuſtretur; ille tandem ex humana labe ac caeno in diuinum quoddam & niueum ſolum (qui fructus eſt integritatis vberrimus) mirifice transfertur. Ibi templum Deiparae, eiusque filio, rerumque omnium conditori Deo facillime extabit: ibi Deus ipſe matris ſuae templum clementiſſime aſpiciet, tuebitur, fouebit: ibi, inquam, templum extabit immenſum, pulcherrimum, auguſtiſſimum; vnde quidquid in terris, quidquid in caelis boni, quidquid iucundi, aeterni, diuini excogitari, fingique poſſit, aſpiciatur, planiſſimeque cernatur. inde enim facillime iucundiſſimus, ad ipſam diuinitatem, pro humanae conditionis viribus, contemplandam, patebit aſpectus. O templi ingentis amplitudinem, o immenſitatem, quae humanae mentis acie, non dicam comprehendi, ſed vix attingi poſſe videatur!

Fateor

Fateor equidem, Auditores, oneris me succumbere magnitudini, ac tantarum rerum moli imparem esse; quippe qui verba desiderem, quibus (id quod experientia ac res ipsa potius declarat, quam vel sapientissimi cuiusquam aureum eloquentiae flumen ostendat) persuadeam vobis, vt in animis vestris Virgini matri templa augustissima erigatis. Sapienter vero egisse putauerim maiores nostros, quum hodiernum diem ad nos praesertim, qui ideo clerici dicimur, quod & nos Deum nostram esse sortem, & haeriditatem voluerimus, & nos ad se solum Deus voluerit pertinere; qui, vt sacris initiemur, nomina dedimus, qui ad rerum humanarum contemptionem nobis capillum tonderi passi sumus, spectare censuerunt. Quid enim aliud illos egisse arbitremur, nisi, vt, qui Dei templa futuri essemus, quae per augustissimum Eucharistiae mysterium incoleret immortalis Deus; mentes nostras Mariae Virgini, quasi quasdam praecelsas aedes, prauis animi perturbationibus mitigatis, pudore, temperantia, integritate, consecraremus? Quod si viam ac rationem quamdam expeditam & facilem vobis aperiam, vt huiusce nostri voti iam compotes fiamus, peto a vobis, Auditores, vt in bonam partem accipere ne grauemini. Ac primum quidem etiam atque etiam cogitandum videtur, nos quoque colles esse interrea quosdam, per Mariam Virginem niue consperfos, vt omni animi labe diligentius expiata, in nobis sint amplissima per virtutum aedificationem templa construenda. Tum vero ne cōmittamus, vt aliae inanes atque fallaces cogitationes nos a suscepto consilio reuocent, sed vt ab huiusmodi templi aedificandi cura, studio, labore ne recedamus. Id vnum sit nobis cordi, vt aegritudinum aestum ardoremque nix illa temperet, refrigeret, mitiget. Etenim hac aetate, quae ad res leues & caducas facillime rapitur, saepenumero memoria tepetendum existimo, quid profiteamur, quid agamus, quid etiam praestolemur. Nos in sacris hisce Apostolorum principis aedibus, omnium amplissimis ac celeberrimis Deo ministramus: nos ad studia litterarum, nos ad pietatem denique vocat, al-

licit,

licit, inuitat Deus, ne recusemus, ne abnuamus, ne laborem subterfugiendum putemus. Aderit ille idem Deus laborantibus nobis, nobis fauebit, nos tuebitur, ssubleuabit, complectetur. Postremo egregiarum exempla virtutum, quae nobis affert vniuersus hic Apostolorum principi illi sanctissimo dicatus, praestantissimorum virorum ordo, obseruanda censeo diligenter, & quamstudiosissime imitanda. Actiones igitur praeclaras tam illustrium hominum, quibus haec loca quotidie celebrari cernimus, ad nostrarum incitamenta virtutum, semper in mente nobis haereant infixa: quibus quantum certe tum hoc ipso, tum multis alijs nominibus debeamus, non facile dixerim. Hic vero mihi, viri ornatissimi, pro vestris in me, & in caeteros clericos collatis beneficijs, agendae quidem esse gratiae viderentur. Verum quum nemo sit nostrum, qui tanta erga nos merita, non dicam verbis, sed ne mente quidem concipere atque assequi possit; summis precibus a Deo Optimo Maximo diebus singulis contendamus, oportet, vt vobis parem gratiam quamcumulatissime referat. Nos autem (vt eo redeat, vnde diuertit, oratio) si Dei templa efficiamur, non erit sane periculum, ne, quod rebus humanis solet accidere, ea temporis conficiat vetustas, ac tandem dilapsa, ac deturbata iaceant, vel quocumque casu profligentur: imo vero in omnem aeternitatem permansura esse confidimus. nihil enim, dum aeuo sempiterno, Deo bene iuuante, perfruemur, nobis officere, nihil nos vmquam percellere, nihil in nobis quidpiam diminuere poterit, vel immutare. Quae quum ita sint, Auditores, quis non alacri animo elaboret? quis defatigetur aedificando? O nos felices, & omni bonorum copia cumulatos, si, quid tempus hoc aestiuum, quid nix illa, quid huiusmodi templum nobis innuat, perpetuo cogitauerimus. Quamobrem, quum tam multa in nos Dei beneficia esse vndique collata sentiamus, pareamus tandem, maiore quotidie contentione, diuinis humanisque monitis; quaecumque nobis virtutum adeptionem aperiunt, amplectamur. Qui ad prae

clara

clara facinora nos imitatione sui erudiunt, aequissimo eos animo consectemur, insistamus vestigijs, ne aberremus. Angelorum chori, qui immortali Deo semper assistunt, diuinaeque voluntati se aggregant, dum ipsi quoque Angelorum officio fungimur, operamque ex animo rebus sacris nauamus, assidue nobis ante oculos obuersentur. Audiamus regium vatem, verbis illis nos cohortantem: Seruite Domino in timore, & exultate ei cum tremore. Indagemus honesti rectique semitas: imitemur diuinum illum Samuelem, ab ipsa infantia templo addictum, & consecratum; qui a Deo ad diuina oracula accersitus, quos non suscepit labores? quas molestias recusauit? quod vnquam maiorum imperium detrectauit? Diuinum denique praesidium ad haec omnia peragenda imploremus. Nihil erit profecto, cur animorum nostrorum imbecillitatem, aut virium tenuitatem pertimescamus. En igitur nobis, Virgo praestantissima, cuius hodie diem festum, atque solennem hilari caetu, atque amplissimorum hominum conspectu agitamus, praesto sis: a tuis beneficijs, quibus a te sumus adhuc ornati, nostra culpa in posterum ne arceamur. Te enim, Virgo, virginem, te matrem, summa demissione suppliciter compellamus vniuersi. Tu illo, nos miseros, in hac rerum caducarum colluuione, vario perturbationum aestu agitatos, illo, inquam, tuo placidissimo oculorum aspectu digneris. Affulgeat iam nobis sanctissimum, ac nitidissimum lumen: illucescat animorum nostrorum tenebris, o purissima aeterni iustitiae solis Christi Iesu aurora, lux tua. Tu cuncta in nobis prauitatis vitia euelle, funditus erue, radicitus extirpa. Tu denique opitulare, quo humus efficiamur tandem bene subacta, tuaque illa candidissima niue collustrata; vbi demum non vnum tibi tantum, sed innumera prope templa, ad tui cultum ac memoriam, in perpetuum consecrentur. Dixi.

LIOTECA NAZ.
ROMA
TTORIO EMANUELE